

Daňovky

Daňové a právní aktuality

Daně

Tipy a triky

Právo

Ze světa

Dotace

Z judikatury

Krátce

Září 2023

Editorial

Září je měsícem, kdy se většina z nás po dovolených vrací do práce k přeplněným schránkám. Naše články v Daňovkách zpravidla dobře vystihuje titul filmu Hodný, zlý a ošklivý, nicméně v tomto vydání přinášíme alespoň několik novinek, které jsou pro podnikání příznivé a mohou nás dobít pozitivní energií.

Daňový systém je světem neustálých změn. Je to složité soukolí s mnoha součástkami pohybujícími se různou rychlostí. Aktuálně je jednou z významných změn dlouho očekávané zavedení tzv. uhlíkového cla (EU CBAM) s účinností od 1. října 2023. Tento mechanismus nejprve ukládá oznamovací povinnost ohledně dovozu některých výrobků s vysokými emisemi uhlíku z většiny zemí mimo EU a poté, od roku 2026, povinnou registraci a další finanční zátěž plynoucí z požadavku nakupovat certifikáty CBAM na vyrovnání nepřímých environmentálních nákladů na výrobu zboží. To bude představovat zcela zásadní změnu pro systém světového obchodu a bude zajímavé sledovat, jak se v reakci na toto opatření EU zachovají její hlavní obchodní partneři jako USA a Čína.

Rušno je i doma. Vláda nedávno představila svůj návrh změn konsolidačního balíčku, kdy významnou novinku představuje zavedení možnosti vést účetnictví v cizí měně. V těchto Daňovkách přinášíme stručný přehled klíčových daňových změn, které pozměňovací návrh obsahuje. Věříme, že tyto informace budou pro vás přínosné.

Patrick Leonard

Partner
KPMG Česká republika

2 | Daňové a právní aktuality – září 2023

© 2024 KPMG Česká republika, s.r.o., společnost s ručením omezeným založená dle právních předpisů České republiky a členská společnost globální organizace nezávislých členských společností KPMG, přidružených ke KPMG International Limited, soukromé anglické společnosti s ručením omezeným. Všechna práva vyhrazena.

Navrhované změny v konsolidačním balíčku

Vládní koalice se dohodla na úpravách v návrhu zákona o konsolidaci veřejných rozpočtů (konsolidační balíček s plánovanou účinností od 1. ledna 2024). Návrh zákona už v Poslanecké sněmovně prošel prvním čtením. Níže shrnujeme hlavní daňové oblasti, které pozměňovací návrh obsahuje. O konečné podobě se bude dále jednat v Poslanecké sněmovně a případně v Senátu.

Václav Baňka
vbanka@kpmg.cz
222 123 505

Iva Krákorová
ikrakorova@kpmg.cz
222 123 837

Lenka Nováková
lnovakova@kpmg.cz
222 123 364

O konsolidačním balíčku jsme psali [zde](#).

Zavedení možnosti vést účetnictví v cizí měně

Účetní jednotky budou mít možnost vést účetnictví v cizí měně (v eurech, dolarech nebo britských librách), pokud je tzv. funkční měnou, a to už **od ledna 2024**. Definice funkční měny je koncipována pouze obecně jako měna primárního ekonomického prostředí, ve kterém účetní jednotka působí a při jejím vymezení by se mělo vycházet z mezinárodních účetních standardů. Podrobnější pravidla vymezí prováděcí vyhláška.

Související novela zákona o daních z příjmů neobsahuje žádné ustanovení pro úpravu základu daně v souvislosti s účtováním v cizí měně. Pro účely stanovení základu daně se bude vycházet z účetního hospodářského výsledku stanoveného v cizí měně a daň se v cizí měně také vypočítá. Informační systém finanční správy ale prozatím neumožňuje správu daně v cizí měně, proto v daňovém tvrzení poplatník přepočítá daň na základě směnného kurzu ke konci zdaňovacího období. Zaplatit daň bude možné v cizí měně, ale na osobním účtu poplatníka bude evidována v českých korunách v přepočtu ve výši, v jaké byla připsána na účet finanční správy (tedy nikoliv ve výši uvedené v daňovém tvrzení).

Zavedení možnosti danit pouze realizované kurzové rozdíly

Poplatníci daně z příjmů budou mít možnost **vyloučit zaúčtované nerealizované kurzové rozdíly ze základu daně v období jejich vzniku** (zaúčtování) a do základu daně je zahrnout až v období, kdy je kurzový rozdíl realizován. Pokud se poplatník pro tuto možnost rozhodne, musí ji použít konzistentně pro všechny kurzové rozdíly (zisky i ztráty) vztahující se k veškerému majetku a závazkům. O vstupu a výstupu z tohoto daňového režimu musí poplatník informovat správce daně ve stanovené lhůtě. Období, po které poplatník nedaní

3 | Daňové a právní aktuality – září 2023

nerealizované kurzové rozdíly, by nemělo být kratší než tři zdaňovací období. Při vystoupení z režimu bude třeba dodanit všechny kurzové rozdíly, které byly ze základu daně vyloučeny, a o které nebyl zatím upraven výsledek hospodaření. Stejně dopady potom bude mít např. přeměna nebo vstup do likvidace.

Oznamovací povinnost u příjmů plynoucích daňovému nerezidentovi

Konsolidační balíček upravuje i oznamovací povinnost u příjmů plynoucích daňovému nerezidentovi ze zdrojů v České republice. Oznamovací povinnosti budou podléhat příjmy z licenčních poplatků a podílů na zisku a úroků, včetně kapitálových příjmů vymezených pro účely zdanění obdobně jako podíly na zisku a úroky (i v případě, že jsou osvobozené od daně nebo nepodléhají zdanění v České republice). V případě úrokových příjmů bude zachováno současné osvobození, pokud za kalendářní měsíc nepřesáhly **300 tis. Kč**.

Zrušení registrační povinnosti poplatníka daně z příjmů fyzických osob a některých plátců daně

Z důvodu omezení administrativní zátěže se navrhuje zrušit registrační povinnost poplatníků daně z příjmů fyzických osob (rezidentů i nerezidentů) a registrační povinnost plátců daně z příjmů, ze kterých je daň vybírána srážkou.

Zveřejňování zprávy o daních z příjmů a podávání zprávy o udržitelnosti

Z návrhu nového zákona o účetnictví se do konsolidačního balíčku přesouvá implementace povinnosti velkých nadnárodních skupin zveřejňovat zprávu o daních z příjmů (tzv. veřejný Country by Country Reporting). Tato povinnost se vztahuje ke zdaňovacím obdobím započatým **od 22. června 2024**.

Dále se přesouvá implementace evropské směrnice ohledně povinnosti vybraných skupin podávat zprávy o udržitelnosti, která by měla být použitelná už pro účetní období započatá od 1. ledna 2024.

Zdanění nepeněžních benefitů

Podle návrhu má být zachováno daňové zvýhodnění zaměstnaneckých benefitů, ale se zavedením limitu osvobození do výše poloviny průměrné mzdy za zdaňovací období, kterou se pro účely zákona o daních z příjmů rozumí průměrná mzda stanovená podle zákona upravujícího pojistné na sociální zabezpečení a která je každoročně vyhlášována nařízením vlády. Pro rok 2023 je průměrná mzda stanovena ve výši 40 324 Kč, tzn. definované nepeněžní benefity do úhrnného limitu **20 162 Kč** by měly být na straně zaměstnance osvobozeny od daně. Limit by se měl posuzovat u každého zaměstnavatele samostatně. Na základě přechodného ustanovení by se nový limit pro osvobození nepeněžních benefitů měl uplatnit na plnění poskytnutá zaměstnavatelem od nabytí účinnosti novely. Nepeněžní plnění poskytnutá před nabytím účinnosti mají být posuzována dle původního znění zákona.

Zrušení osvobození zvýhodnění u manažerských bytů

Návrh ruší výjimku pro tuto formu odměňování vybraných pracovníků. Přechodné ustanovení by mělo zajistit, aby se rušení osvobození nedotklo osob, které měly v daných bytech bydliště před účinností zákona.

4 | Daňové a právní aktuality – září 2023

Změny u občerstvení poskytnutého na pracovišti a u pracovních obědů

Poskytnutí drobného občerstvení na pracovišti (které nedosahuje intenzity snídaně, oběda nebo večeře) v rámci výkonu závislé činnosti by dle výkladu zákonodárců nemělo představovat zdanitelný příjem zaměstnance, nýbrž zajištění pracovních podmínek na pracovišti. Obdobně by se mělo nahlížet na pracovní obědy či snídaně s obchodními partnery, kterých se zaměstnanec účastní v rámci plnění svých pracovních povinností.

Omezení osvobození při prodeji cenných papírů a podílů

V případě osvobození příjmů z prodeje cenných papírů nebo podílů po uplynutí časového testu jen do výše 40 mil. Kč za zdaňovací období je nově navržen odklad účinnosti tohoto opatření o jeden rok, tedy na 1. ledna 2025.

Zjednodušení evidence u dohod práce

Oproti původnímu návrhu by se měla zjednodušit evidence dohod o provedení práce. Podrobnosti připravuje ministerstvo práce a sociálních věcí.

Změny u odvodu pojistného na sociální zabezpečení při souběhu dohod o provedení práce u více zaměstnavatelů

Při souběhu dohod o provedení práce u více zaměstnavatelů a překročení kumulativního limitu pro účast na pojistném na sociální zabezpečení bude zaměstnanec, nikoli zaměstnavatel, povinen odvést příslušné OSSZ svou část pojistného ve výši **7,1 %**.

Zaměstnanec nebude mít oproti předchozímu znění návrhu zákona žádnou oznamovací povinnost vůči zaměstnavateli o dalších dohodách o provedení práce uzavřených u jiných zaměstnavatelů. Zda v daném měsíci vznikla účast na pojištění v důsledku překročení kumulativního limitu, bude vyhodnocovat ČSSZ zpětně a tuto skutečnost pak oznámí všem zaměstnavatelům i zaměstnanci.

Nově bude zavedena povinnost pro zaměstnavatele upozornit zaměstnance činného na základě dohody o provedení práce nejpozději v den nástupu do zaměstnání na možný vznik povinnosti odvést pojistné na sociální zabezpečení.

Upozorňujeme, že obdobná změna zatím nebyla navržena u odvodů pojistného na zdravotní pojištění i přesto, že povinnost odvodů na zdravotní pojištění u dohod o provedení práce je přímo vázána na zákon o nemocenském pojištění. Vzhledem k chybějící právní úpravě v zákoně o zdravotním pojištění tak zaměstnavatel bude muset řešit zpětné odvody pojistného na zdravotní pojištění za zaměstnavatele i za zaměstnance. Jak od zaměstnance zpětné odvody pojistného na zdravotní pojištění zaměstnavatel vybere či zda pozdní odvody zdravotního pojištění budou sankcionovány ze strany zdravotních pojišťoven, zůstává stále nedořešeno.

DPH

Sazba DPH u novin a časopisů by se měla sjednotit přeřazením novin z 21% sazby do nižší sazby ve výši **12 %**.

5 | Daňové a právní aktuality – září 2023

Spotřební daně

Návrh předpokládá mírnější náběh (z hlediska výše sazeb i časového horizontu) sazby spotřební daně u elektronických cigaret včetně nikotinových sáčků. Naopak meziroční růst sazby daně z lihu by se měl zvýšit.

Daň z nemovitých věcí

Koaliční pozměňovací návrh ruší záměr rozdělit výnos daně z nemovitých věcí mezi obecní a státní rozpočet a vrací se k aktuálně existujícímu modelu „jedné“ daně z nemovitých věcí. Navýšení výnosů z daně z nemovitých věcí má být realizováno prostřednictvím navýšení sazeb daně. V průměru se navržené zvýšení pohybuje ve výši **1,8násobku aktuálních sazeb**. Jako příklad můžeme uvést zpevněné plochy užívané k podnikání, kde se navrhuje zvýšení z **5 Kč/m² na 9 Kč/m²**, či zvýšení z částky **10 Kč/m² na 18 Kč/m²** u zdanitelných staveb a jednotek sloužících k podnikání v průmyslu, stavebnictví, dopravě a energetice. Stát v důsledku tohoto opatření očekává navýšení celkového výnosu daně z nemovitých věcí z 12,4 mld. Kč v roce 2022 na 22,4 mld. Kč v roce 2024. Navýšení výnosu o 10 mld. Kč plynoucího obcím si bude stát kompenzovat snížením alokace sdílených daní.

Daně z hazardu

Podle návrhu se má zvýšit minimální daň za jeden herní automat na **13 400 Kč**. Mění se také rozpočtové určení – státu by se měly navýšit výnosy daně z hazardu do výše **55 % z výnosu**, přičemž zbývající část by měla být rozdělena obcím dle stanovených kritérií (počet obyvatel, resp. počet povolených herních automatů v obci).

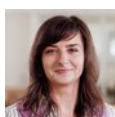
6 | Daňové a právní aktuality – září 2023

GFŘ rozšířilo okruh zboží, při jehož darování lze odvádět DPH z minimální hodnoty

Generální finanční ředitelství (GFŘ) vydalo dlouho očekávanou Informaci k uplatnění DPH při bezúplatném dodání zboží. Nově bude možné darovat za daňově výhodnějších podmínek nejen potraviny, ale i nepotravinářské zboží s datem minimální použitelnosti či podléhající rychlé zkáze. GFŘ navíc připouští také darování dobročinným institucím nebo přímo potřebným osobám.

Tomáš Havel
thavel@kpmg.cz
222 123 615

Erika Krišková Dunajská
ekriskova@kpmg.cz
541 421 386

Informace z 1. srpna 2023 ruší Informaci GFŘ z roku 2014, která se aplikovala pouze při darování potravin do potravinových bank.

Pokud plátcé u darovaného zboží oprávněně uplatnil nárok na odpočet DPH (tj. při pořízení ještě netušil, že toto zboží později daruje), pak musí odvést DPH na výstupu. Toto neplatí u vzorků nebo dáreků malé hodnoty využitých k ekonomické činnosti. Dárce tedy stojí před otázkou, jak stanovit základ daně pro odvod DPH.

Informace rozlišuje několik možností stanovení základu daně, a to podle způsobu pořízení daného zboží. Pokud dárce zboží:

- původně nakoupil, pak je základem daně primárně aktuální zbytková hodnota zboží ke dni darování (tedy pořizovací cena zboží u dárce, případně zvýšená o náklady na přeměnu/zvelebení/modernizaci daného zboží a snižena o hodnotu fyzického a morálního opotřebení ke dni darování). Za určitých okolností je však možné vyjít také z reálné tržní ceny zohledňující stav daného zboží k datu darování.
- získal jinak než koupí (například daruje vlastní výrobek), pak je základem daně primárně cena obdobného zboží (tržní cena) ke dni darování. Pokud je však dané zboží svým způsobem jedinečné a na trhu sehnat nejde (tj. není možné určit jeho tržní cenu), pak je základem daně výše celkových nákladů na pořízení zboží dárce ke dni darování včetně případného zohlednění nákladů na přeměnu/zvelebení či modernizaci.

Při stanovení základu daně by tak měl dárce přihlížet i k tomu, **o jaký druh zboží se jedná, jaký je jeho stav v okamžiku darování a zohlednit i situaci na trhu s tímto zbožím či fází jeho prodejního procesu.** Informace umožňuje použít ve specifických situacích základ daně v minimální či téměř nulové hodnotě. Nepřekvapivě se jedná o darované potraviny, které jsou již zcela neprodejně anebo prodejné pouze obtížně (např. s blížícím se datem spotřeby / minimální trvanlivosti, s nevyhovujícím či poškozeným obalem, neprodejně hotové jídlo z důvodu ukončení provozní doby apod.). Nicméně nově GFŘ připouští také nepotravinářské zboží s datem minimální použitelnosti či podléhající rychlé zkáze – kosmetiku, drogistické a farmaceutické zboží, krmivo pro zvířata, výrobky stavební chemie nebo květiny.

Základ daně blízký se nule naopak dárce nemůže použít, pokud daruje aktuálně běžně obchodovatelné zboží (notebook, mobilní telefon, kancelářský materiál apod.), a to i když má bohulibý úmysl. V těchto případech bude

7 | Daňové a právní aktuality – září 2023

i nadále základ daně roven tržní ceně.

Dárci by zároveň neměli zapomínat, že musí být schopni **prokázat, jak ke stanovenému základu daně dospěli**. Tedy nejen připravená argumentace, ale i (foto)dokumentace stavu darovaného zboží je tak nutností. A pokud dárci už při nákupu zboží ví, že toto konkrétní zboží daruje, pak nemůže uplatnit nárok na odpočet DPH a tím pádem nemusí řešit ani DPH na výstupu.

8 | Daňové a právní aktuality – září 2023

© 2024 KPMG Česká republika, s.r.o., společnost s ručením omezeným založená dle právních předpisů České republiky a členská společnost globální organizace nezávislých členských společností KPMG, přidružených ke KPMG International Limited, soukromé anglické společnosti s ručením omezeným. Všechna práva vyhrazena.

VAT in Digital Age (ViDA): digitální výkaznictví a e-invoicing

Návrh Směrnice ViDA přináší modernizaci systému nepřímých daní napříč Evropskou unií. Jejím cílem je zvýšení daňových příjmů EU, digitalizace výkaznictví, účinnější obrana proti daňovým podvodům a v neposlední řadě posun ke konečnému systému DPH, kdy na přeshraniční transakce bude nahlíženo stejnou optikou jako na transakce tuzemské. V tomto článku shrneme oblast tzv. digitálního výkaznictví a elektronické fakturace (e-invoicing).

Veronika Výborná
vvyborna@kpmg.cz
222 123 850

Lukáš Arazim
larazim@kpmg.cz
724 855 264

Návrh směrnice ViDA nabral určité legislativní zpoždění a je velmi nepravděpodobné, že by tato směrnice byla (jako celek či zčásti) implementována do české legislativy od **1. ledna 2024**. Očekává se, že více světla do legislativního procesu vnese říjnové zasedání ministrů financí ECOFIN. Prvním milníkem návrhu je pro členské státy EU zavedení možnosti implementovat povinnou elektronickou fakturaci na intrakomunitární plnění. Zároveň budou elektronické a klasické fyzické dokumenty postaveny na roveň.

Elektronický dokument

V současné době je za elektronický dokument považován jakýkoliv nosič informací převedený do digitální podoby (např. sken daňového dokladu ve formátu PDF). Aby mohlo být uplatňováno digitální výkaznictví musí směrnice přeformulovat definici elektronických dokumentů. Za elektronický dokument bude považován pouze dokument strojově čitelný v navrhovaném formátu XML nebo UBL. Zároveň návrh počítá s větším množstvím povinných náležitostí elektronických dokladů jako je například bankovní účet protistrany, na který bude plnění hrazeno.

Digitální výkaznictví

Na poli vnitrostátního digitálního výkaznictví přijala zhruba polovina členských států EU v posledních několika dekádách rozličná opatření s různými kontrolními mechanismy za účelem boje proti daňovým podvodům. Některé státy do svých legislativ implementovaly kontrolní hlášení, jiné SAF-T reporting, některé pak reporting v reálném čase nebo elektronickou fakturaci (e-invoicing) s clearingem, což je nejvyšší možný kontrolní mechanismus.

Se zavedením plošného e-invoicingu počítá i návrh Směrnice ViDA. Jedná se o nejefektivnější, avšak nákladné řešení.

Elektronická fakturace

Elektronická fakturace by se zatím měla zavést na intrakomunitární úrovni. Tomu v současné době brání článek

9 | Daňové a právní aktuality – září 2023

232 směrnice o jednotném systému DPH, který požaduje souhlas protistrany s výměnou elektronických dokumentů. Tento článek bude ze směrnice o DPH vypuštěn a souhlas již nebude nutné vyžadovat.

Hlavním předmětem připomínkových řízení k návrhu jsou implementační náklady. Mělo by dojít ke zřízení centrálního registru VIES, který bude reportovaná data zpracovávat, vyhodnocovat a současně křížově kontrolovat. Tento automatický clearing bude kontrolním mechanismem, který v reálném čase ověří veškeré náležitosti a formát digitálního daňového dokladu. V případě, že tyto náležitosti budou v pořádku, systém doklad automaticky schválí. Varianta automatického clearingu je nákladná a je možné, že zavedena nebude. V takovém případě bude správce daně data nahrávat do centrálního registru VIES sám, a to ve lhůtě jednoho dne. Daňové subjekty budou povinny vystavit daňový doklad ve lhůtě dvou dnů od uskutečnění plnění.

Elektronická fakturace by v důsledku podpořila automatizaci na straně daňových subjektů a snížila jejich administrativní zátěž. Může totiž přinést automatické předvyplnění reportů o DPH na základě dat, která daňový subjekt průběžně podává správci daně. Předpokládá se i zrušení souhrnných hlášení a možnosti vystavovat souhrnné daňové doklady.

10 | Daňové a právní aktuality – září 2023

Jak dlouho může finanční úřad prověřovat správnost přiznané daně?

Finanční úřad zjistí určité nesrovnalosti ve vašem daňovém přiznání. Hrozí, že by tvrzená daň mohla být zvýšena. Kontrola se ale táhne dlouhé roky a její konec je v nedohlednu. Jak dlouho může správce daně měnit vámi přiznanou daň? Za jakých podmínek? A co když naopak zjistíte, že zaplacená daň měla být nižší?

Tomáš Kočar
tkocar@kpmg.cz
222 123 658

Richard Hajdučík
rhajducik@kpmg.cz
222 124 362

Základním pojmem v této oblasti je tzv. **lhůta pro stanovení daně**. Tato lhůta činí tři roky a po jejím uplynutí už nelze stanovenou daň měnit. To platí i v případě, pokud by daňový subjekt zjistil, že daň měla být nižší. Za určitých podmínek ale může být lhůta prodloužena. Vždy ale skončí nejpozději uplynutím deseti let od jejího počátku.

Jak se lhůta počítá?

Lhůta pro stanovení daně začíná běžet v den, kdy uplynula lhůta pro podání řádného daňového přiznání. Pokud daňový subjekt neměl povinnost podat daňové přiznání, pak začíná běžet v den, v němž se daň stala splatnou. Specifikem této lhůty je, že se neřídí obecnými pravidly pro počítání času dle daňového řádu. Prvním dnem lhůty pro stanovení daně je totiž už den uplynutí lhůty pro podání přiznání, nikoli až den následující. Rovněž se tato lhůta neprodlužuje, pokud její konec připadne na svátek, sobotu nebo neděli.

V jakých případech se může lhůta změnit?

Lhůta pro stanovení daně může být modifikována třemi různými způsoby – může být prodloužena, stavěna nebo přerušena.

Lhůta se **prodlužuje** vždy o jeden rok, pokud v posledních dvanácti měsících před uplynutím dosavadní lhůty došlo například k podání dodatečného daňového přiznání, oznámení rozhodnutí o stanovení daně nebo oznámení rozhodnutí ve věci opravného prostředku (např. odvolání). **Stavění** lhůty spočívá v tom, že lhůta po určitou dobu neběží. Touto dobou je zejména doba řízení před soudem, trestního stíhání pro daňový trestný čin nebo řízení o otázce nezbytné pro správné stanovení daně (např. dědické řízení). V případě **přerušení** lhůty začíná lhůta běžet znovu od začátku. Přerušení v praxi nastává zejména při zahájení daňové kontroly nebo podání řádného daňového přiznání.

Existují i výjimky, ve kterých může být daň měněna i po uplynutí tříleté, resp. desetileté lhůty. Jde o případy, kdy byl spáchán daňový trestný čin nebo kdy daňový subjekt podal před uplynutím lhůty dodatečné daňové přiznání na daň nižší, ale lhůta pro stanovení daně uplynula před skončením daňového řízení. V takovém případě je možné daň zvýšit nebo snížit bez ohledu na běh lhůty pro stanovení daně.

11 | Daňové a právní aktuality – září 2023

A co placení daní?

Od lhůty pro stanovení daně je třeba odlišovat **lhůtu pro placení daně**. Jedná se o lhůtu, ve které je finanční úřad oprávněn vymáhat stanovenou daň. Její základní délka činí šest let, nejpozději ale skončí uplynutím **20 let** od jejího počátku nebo **30 let** v případě zajištění daně zástavním právem, které se zapisuje do veřejného seznamu či rejstříku (např. katastr nemovitostí). Lhůta začíná běžet dnem splatnosti daně a neprodlužuje se v případě, že její poslední den připadne na sobotu, neděli nebo svátek. Modifikace této lhůty může nastat zejména při provádění úkonů v exekčním nebo insolvenčním řízení.

Jak se bránit?

Pokud vám finanční úřad zvýší daň i po uplynutí lhůty pro stanovení daně, je jeho rozhodnutí nezákonné. V takovém případě je třeba se bránit a včas podat proti platebnímu výměru odvolání. To lze podat pouze do 30 dnů od doručení dotčeného platebního výměru.

12 | Daňové a právní aktuality – září 2023

Česko se otevírá digitálním nomádům

S účinností od 1. července 2023 vláda spustila nový program ekonomické migrace „Digitální nomád“. Program má usnadnit pobyt IT odborníkům z vybraných zemí a jejich rodinným příslušníkům.

Petr Štětina
pstetina@kpmg.cz
222 123 728

Ľubica Čáp
lubicacap@kpmg.cz
222 123 633

Program cílí na vysoce kvalifikované a špičkové IT pracovníky z Austrálie, Japonska, Kanady, Koreje, Nového Zélandu, Velké Británie, USA a Tchaj-wanu, kteří se plánují zdržet v ČR pro účely práce déle než 90 dní.

Program rozlišuje dva typy digitálního nomáda. Může se jednat o zaměstnance, který bude pracovat na území ČR pro svého zahraničního zaměstnavatele na dálku prostřednictvím telekomunikačních prostředků, nebo o tzv. freelancera (OSVČ) – držitele českého živnostenského oprávnění.

V obou případech se musí IT specialista prokázat vysokoškolským nebo vyšším odborným vzděláním v oboru přírodních věd, techniky, technologie nebo matematiky, případně tříletou praxí v IT oboru, a současně doložit příjmy alespoň ve výši **1,5násobku hrubé roční mzdy** v ČR.

Zařazení do programu

Digitální nomád nemusí žádat o zařazení do programu prostřednictvím zaměstnavatele jako u jiných vládních programů. Žádost může podat sám, a to na ministerstvu průmyslu a obchodu (MPO).

V případě splnění všech požadavků MPO žadateli potvrdí zařazení do programu zpravidla do pěti pracovních dnů. V návaznosti na to si může žadatel podat žádost o vízum k pobytu nad 90 dnů. Dle typu digitálního nomáda žádá cizinec buď o vízum za účelem *ostatní* (zaměstnanec zahraniční společnosti) nebo za účelem *podnikání* (freelancer). Rodinní příslušníci těchto specialistů pak žádají o rodinné vízum. Vyřízení žádosti by mělo proběhnout **ve zkrácené lhůtě 45 dnů**.

Rozhodnutí o zařazení do programu se pro zaměstnance zahraniční společnosti vydává nejdéle na jeden rok, pro freelancera není platnost takového rozhodnutí časově omezena.

Má-li digitální nomád zájem usadit se v ČR na delší dobu, než na jakou má pobytové vízum, pak musí požádat o prodloužení platnosti zařazení do programu a následně podat žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za stejným účelem, za jakým žádal o předchozí vízum.

Přínos nového programu pro ČR je v digitální době zcela nezpochybnitelný. Přinese zahraniční know-how, podpoří rozvoj aktivit zahraničních technologických týmů v ČR, zpropague ČR v IT komunitách v jiných zemích a lze předpokládat fiskální přínos v podobě daňových a jiných finančních odvodů.

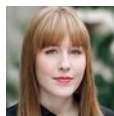
13 | Daňové a právní aktuality – září 2023

Whistleblowing ve skupině: jak správně nastavit oznamování

Zákon o ochraně oznamovatelů se pro část subjektů stal účinným už k prvnímu srpnu tohoto roku. Jeho znění však stále vzbuzuje řadu otázek, na které zatím neodpověděla ani metodika ministerstva spravedlnosti. Jedním z nejskloňovanějších témat je sdílení vnitřních oznamovacích systémů ve skupinách, kvůli kterému trpí řada dceřiných společností nejistotou. Jejich zahraniční matky mají totiž velice často zájem na tom, aby byl vnitřní oznamovací systém spravován více či méně centrálně, s řešeními přijímanými na nejvyšší možné úrovni.

Martin Čapek
mcapek@kpmg.cz
222 123 967

Veronika Halalová
vhalalova@kpmg.cz
222 123 167

Co říká zákon a metodika?

Zákon o ochraně oznamovatelů umožňuje společnostem (vyjma veřejných zadavatelů) s nanejvýš 249 zaměstnanci sdílet oznamovací systém nebo využít vnitřní oznamovací systém zavedený jiným subjektem. Metodika ministerstva spravedlnosti toto rozvádí pouze co do rozlišení mezi sdílením vnitřních oznamovacích systémů a jejich outsourcingem. Za základní rozdíl mezi nimi označuje primárně funkční (zejména datové) oddělení jednotlivých oznamovacích kanálů v případě outsourcingu.

Benefity plného sdílení oznamovacích systémů ve skupině mohou využívat tedy pouze společnosti s nejvíce 249 zaměstnanci. U společností překračujících tento limit je využívání jednoho technického řešení oznamovacího systému povoleno pouze za předpokladu, že minimálně data jednotlivých společností ze skupiny budou v systému funkčně oddělena.

Stanovisko Evropské komise

Další výkladové vodítko k otázce, jakým způsobem nastavit oznamování v rámci skupiny u středně velkých společností (**s maximálně 249 zaměstnanci**), nabízí nezávazné výkladové stanovisko Evropské komise.

Podle stanoviska může vedle lokálního oznamovacího systému funkčně odděleného pro jednu společnost ze skupiny existovat také centralizovaný oznamovací systém. Oznamovatel si tak může zvolit, zda chce své oznámení podat přímo dceřiné společnosti nebo spíše centrálně – mateřské společnosti. Důvodů pro centrální oznamování může být celá řada. Oznamovatel může mít například vyšší důvěru v poskytnutí ochrany u mateřské společnosti nebo se oznamovaná záležitost týká vícera subjektů ze skupiny či skupiny jako celku.

Vedle požadavku existence dvou oddělených systémů pak stanovisko vyjmenovává další požadavky na možnost duálního oznamování a sdílení zdrojů. Při oznamování mateřské společnosti by měl být oznamovatel předně

14 | Daňové a právní aktuality – září 2023

poučen o skutečnosti, že k jeho oznámení bude přistupovat příslušná osoba v mateřské společnosti, proti čemuž by měl mít možnost vznést námitku a požadovat, aby jeho oznámení bylo řešeno na lokální úrovni. I pokud tak neučiní, mělo by platit, že jakákoli zpětná vazba oznamovateli a řešení problému samotného by mělo proběhnout na lokální úrovni.

Sdílené oznamování prakticky

Český zákon ani metodika prozatím bohužel neukazují, jakým způsobem co nejlépe nastavit oznamování v dceřiné společnosti v kontextu skupiny. Tím spíše, je-li mateřská společnost v zahraničí. Výkladové stanovisko Evropské komise sice poskytuje konkrétnější vodítka, nicméně stále se jedná o stanovisko nezávazné a praxe v České republice se tak může vyvinout odlišným směrem. Obezřetnost při nastavování vnitřních oznamovacích systémů ve skupině je tedy na místě. Ve světle výše uvedeného byste měli mít na paměti primárně požadavky české právní úpravy a neměli byste podléhat častému tlaku mateřských společností na co největší centralizaci oznamování.

Chcete se o nových povinnostech dozvědět víc? Zajímá vás, jak řešit whistleblowing digitálně a bezpečně? Registrujte se na diskuzní snídani s našimi odborníky.

[Praha](#), 22. listopadu 2023

15 | Daňové a právní aktuality – září 2023

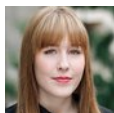
© 2024 KPMG Česká republika, s.r.o., společnost s ručením omezeným založená dle právních předpisů České republiky a členská společnost globální organizace nezávislých členských společností KPMG, přidružených ke KPMG International Limited, soukromé anglické společnosti s ručením omezeným. Všechna práva vyhrazena.

Jak bude vypadat zákon o hromadných řízeních?

Návrh zákona o hromadných řízeních míří do Poslanecké sněmovny. Jedná se o už několikátý pokus o naplnění požadavků směrnice o zástupných žalobách na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů, která vyžaduje zavedení účinného a účelného procesního mechanismu pro zástupné (hromadné) žaloby.

Tomáš Kočař
tkocar@kpmg.cz
222 123 658

Veronika Halalová
vhalalova@kpmg.cz
222 123 167

Rozsah využití hromadných řízení

Návrh zákona počítá s omezením využitelnosti hromadných řízení pouze na nároky spotřebitelů vůči podnikatelům. Jedná se o tzv. minimální transpozici požadovanou směrnicí. Tím se česká koncepce zásadně odlišuje od klasického pojetí tzv. *class action lawsuits* známých z angloamerického právního prostředí, na jejichž základě lze vymáhat nároky z různých právních oblastí, kupříkladu z pracovního práva nebo práva životního prostředí. I na základě zahraničních zkušeností existuje rozšířený názor, že by se ani český zákon o hromadných řízeních neměl omezit pouze na spotřebitelské spory.

Odměna žalobce

Hromadnou žalobu bude za skupinu poškozených spotřebitelů moci podat pouze kvalifikovaná nezisková organizace zapsaná na seznam osob oprávněných podávat zástupné žaloby podle zákona o ochraně spotřebitele. Ta bude v řízení vystupovat v roli žalobce a ponese nejen veškeré povinnosti s tím spojené, ale i riziko neúspěchu ve věci. Této organizaci má být za její činnost přiznána odměna z vysouzeného plnění ve výši, která adekvátně pokryje její náklady a rizika. O výši této odměny se ale stále vedou spory. Ve verzi návrhu zákona, kterou v srpnu projednávala vláda, byly dvě možné varianty – **5 % a 25 % z přisouzeného plnění**. Vláda nakonec schválila 5% variantu. Příznivci této nižší varianty varují, že příliš vysoká odměna může vést k tzv. spekulativním žalobám, její odpůrci se naopak obávají, že tato odměna nepokryje náklady menších řízení, která z toho důvodu nebudou zahajována.

Režim přihlašování či odhlašování spotřebitelů

Hromadná řízení mohou být vedena buď v přihlašovacím (*opt-in*) režimu, který požaduje aktivní přihlášení účastníků, nebo v režimu odhlašovacím (*opt-out*), v němž jsou účastníky všichni potenciální poškození, dokud se sami neodhlásí. Aktuální znění návrhu zákona na rozdíl od předchozích návrhů volí umírněnější *opt-in* režim. Přihlašovací režim byl zvolen zejména proto, že v souladu se zásadou „*právo náleží bdělým*“ respektuje volbu každého spotřebitele. Příznivci odhlašovacího režimu argumentují tím, že nelze po spotřebitelích požadovat, aby pravidelně sledovali oznámení o zahájených řízeních a včas se přihlašovali.

16 | Daňové a právní aktuality – září 2023

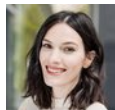
O mnohých bodech zákona (zejména těch výše uvedených) budou dále probíhat debaty na půdě Poslanecké sněmovny. Znění návrhu zákona tak může doznat ještě zásadních změn.

Preventivní restrukturalizace – nové řešení pro podniky ve finančních potížích

Senát v srpnu schválil návrh zákona o preventivní restrukturalizaci. Zákon má pomoci podnikatelům předejít úpadku a umožnit jim řešit závažné finanční potíže včas a bez účasti veřejnosti.

Pavlína Rampová
prampova@kpmg.cz
222 123 765

Tereza Fojtů
tfojtu@kpmg.cz
222 123 904

Nový zákon s více než ročním zpožděním transponuje evropskou směrnici a zavádí do českého právního řádu institut preventivní restrukturalizace, který v něm prozatím chyběl. Možnosti podniků řešit své finanční potíže dosud upravoval pouze insolvenční zákon prostřednictvím reorganizace nebo konkurzu. Předpokladem uplatnění těchto nástrojů je však úpadek dlužníka, případně alespoň stav hrozícího úpadku.

Cílem preventivní restrukturalizace je naopak **včasné řešení ekonomických potíží**, které má předejít úpadku a zachovat a obnovit provozuschopnost podnikatelského závodu. Preventivní restrukturalizace je zahájena vytvořením sanačního projektu a následně podrobnějšího restrukturalizačního plánu zahrnujícího ekonomickou strategii restrukturalizace, úsporná opatření a návrh řešení, který podnikatel zkonzultuje s klíčovými věřiteli.

Sanační projekt a restrukturalizační plán se s ohledem na mimořádně citlivý obsah a podrobné údaje o podnikateli a jeho obchodním závodu nebudou zveřejňovat. Na rozdíl od insolvenčního řízení, jehož průběh je celistvě a podrobně zaznamenáván do veřejného insolvenčního rejstříku za účasti všech věřitelů, preventivní restrukturalizace umožňuje podnikateli vyřešit celý proces pouze s vybranými věřiteli za zavřenými dveřmi a udržet citlivé informace o svém podnikání „pod pokličkou“. Díky preventivní restrukturalizaci se tak maximálně omezí dopady negativní publicity jinak spojené s insolvencí a také negativní psychologický efekt úpadku.

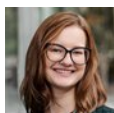
Oproti reorganizaci, která je přípustná pouze pro podniky s více než 50 zaměstnanci nebo s obratem přesahujícím 50 mil. Kč, umožní preventivní restrukturalizace řešit své finanční obtíže více subjektům. Zákon nabyde účinnosti následující den po vyhlášení ve Sbírce zákonů.

Malý krok k přehlednějšímu stavebnímu řízení: JES!

Už brzy bude povolování záměrů podle předpisů v oblasti ochrany životního prostředí jednodušší. To může znamenat i zrychlení stavebního řízení. Změnu přinese tzv. jednotné enviromentální stanovisko (JES).

Sandra Čoupková
scoupkova@kpmg.cz
222 123 161

Karolína Kubíčková
kkubickova@kpmg.cz
222 123 306

Všechny záměry, které podléhají povolování podle stavebního zákona nebo posuzování vlivů na životní prostředí (EIA), i další záměry, budou mít možnost získat jednotné enviromentální stanovisko. Do JES budou zahrnuty úkony týkající se povolení záměru podle deseti různých zákonů na úseku ochrany životního prostředí – např. podle zákona o vodách, zákona o ochraně zemědělského půdního fondu, zákona o odpadech atd. Namísto mnoha stanovisek, vyjádření nebo rozhodnutí jednotlivých úřadů v oblasti ochrany životního prostředí bude pro povolení záměru vydáno jen toto jediné závazné stanovisko.

Jak to bude fungovat?

Aby stavebník získal JES, bude muset podat žádost příslušnému úřadu, tedy ministerstvu životního prostředí, krajskému úřadu, obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností nebo újezdnímu úřadu. Součástí této žádosti bude kromě povinných náležitostí i dokumentace pro povolení záměru podle stavebního zákona. Pokud příslušný úřad vyhodnotí, že je žádost v pořádku, požádá dle potřeby o vyjádření k záměru ostatní relevantní orgány podle právních předpisů na úseku ochrany životního prostředí. Tyto orgány budou muset příslušnému úřadu odpovědět ve lhůtě, kterou jim tento úřad určí.

V případě, že ostatní orgány ve svém vyjádření uvedou, že je záměr přípustný a příslušný úřad také neshledá záměr nepřípustným, musí vydat JES **do 60 dnů** od podání žádosti. Ve složitějších případech může být tato lhůta prodloužena, ale maximálně **o 30 dnů**.

O JES bude moci stavebník zažádat v rámci procesu EIA (pokud mu záměr podléhá) – pak bude JES zároveň stanoviskem EIA.

Vzorovou žádost by mělo ministerstvo životního prostředí zveřejnit ještě před účinností zákona o JES.

Ten nabude účinnosti už **1. ledna 2024**, nicméně do 30. června 2024 se bude vztahovat pouze na vyhrazené stavby – dálnice, dráhy, vodní nádrže či zásobníky plynu apod. Žádat o JES pro ostatní stavby bude možné až od 1. července 2024.

19 | Daňové a právní aktuality – září 2023

Technická novela zákona o investičních společnostech a investičních fondech

Na začátku srpna předložilo ministerstvo financí vládě návrh novely zákona o investičních společnostech a investičních fondech (ZISIF). Reaguje tak na požadavky účastníků kapitálového trhu (změny u tzv. patnáctkářů, SICAVů) a upravuje některé technické a výkladové nedostatky, které vznikly při předchozí transpozici evropských směrnic. Zároveň se snaží o zatraktivnění některých forem investičních fondů. Účinnost je navrhována na 1. července 2024.

Jiří Stratil
jstratil@kpmg.cz
222 124 374

Jakub Nováček
jnovacek@kpmg.cz
222 124 112

Zpřísnění regulace správců dle § 15 ZISIF

Novela zavádí přísnější regulaci správců fondů podle § 15 ZISIF, a to z toho důvodu, že tento způsob investování se těší ze strany veřejnosti stále větší oblibě, a je potřeba veřejnost lépe chránit a informovat.

Způsob správy majetku srovnatelný s obhospodařováním umožňuje investorům investovat do méně tradičních, zpravidla rizikovějších projektů a správcům spravovat majetek za uvolněnějších regulatorních podmínek. Tito správcí ovšem nemají licenci ČNB a na jejich činnost v oblasti správy cizího majetku ČNB nedohlíží.

Název správců bude povinně obsahovat spojení „osoba rizikového kapitálu“, a zároveň bude zakázáno použít v názvu slovo „fond“. Novela rozšiřuje informační povinnosti, kdy před uzavřením smlouvy musí být investor informován o rizikovosti investice, výši úplaty, investičním horizontu, investiční strategii a skutečnosti, že správce majetku nepodléhá dohledu ČNB.

Novela dále omezuje okruh potenciálních investorů: stanovuje totiž minimální investici ve výši 125 tis. eur a povinnost vyplnit investiční dotazník za účelem zjištění informací o finančním zázemí, investičních cílech, znalostech a zkušenostech investora v oblasti investic. Podmínka minimální výše investice nicméně nemusí být splněna v případě, že správce bude spravovat majetek nejvýše 20 investorům, což by mělo mířit zejména na rodinné způsoby investování.

Zatraktivnění investičních fondů

Novela se snaží vzbudit zájem o zřizování těch druhů investičních fondů, které nejsou v současnosti příliš časté, jako uzavřená akciová společnost nebo komanditní společnosti na investiční listy.

20 | Daňové a právní aktuality – září 2023

Podfondy nejen u SICAVu

Současná právní úprava umožňuje zřizovat podfondy pouze akciovým společností s proměnným základním kapitálem (SICAV). Nově mají mít možnost zřizovat podfondy i komanditní společnosti na investiční listy a uzavřené akciové společnosti založené jako investiční fondy.

SICAF

Bude-li investiční fond založen ve formě uzavřené akciové společnosti (na rozdíl od SICAV), bude obchodní firma tohoto fondu moci obsahovat označení „investiční fond s fixním základním kapitálem“, nebo zkratku „SICAF“, díky čemuž bude snáze rozpoznatelný zejména mezi zahraničními investory.

Komanditní společnost na investiční listy

V případě komanditní společnosti na investiční listy novela uvolňuje jinak poměrně přísná pravidla pro vyplácení zisku stanovená zákonem o obchodních korporacích. Ve společenské smlouvě může být stanoveno jiné rozdělení zisku a ztráty, tedy například, že zisk či ztrátu ponese pouze společnost a nikoli komplementář.

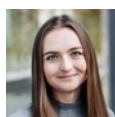
21 | Daňové a právní aktuality – září 2023

GDPR: osobní údaje můžou opět volně proudit z EU do USA

V červenci přijala Evropská komise klíčové rozhodnutí, kterým zavedla tzv. rámec ochrany soukromí mezi EU a USA. Hlavním záměrem je zajistit takovou ochranu osobních údajů proudících do USA, která je srovnatelná s ochranou zaručenou státy EU. Díky novému rámci mohou mít organizace předávající osobní údaje do amerických společností život zase o trochu snazší.

Martin Čapek
mcapek@kpmg.cz
222 123 967

Eliška Houdková
ehoudkova@kpmg.cz
222 123 808

Rámec ochrany soukromí mezi EU a USA je už třetím pokusem Evropské komise o nastavení pravidel pro předávání osobních údajů z EU do USA. Předchozí pokusy známé jako Privacy Shield a Safe Harbour byly zrušeny Soudním dvorem Evropské unie (SDEU) na popud aktivisty Maximiliana Schremse a jeho organizace NOYB. Důvodem byla primárně nedostatečná záruka ochrany osobních údajů na straně USA.

Nový rámec přináší záruky zohledňující obavy a podněty vyjádřené SDEU, které se týkaly především přístupu amerických zpravodajských služeb k osobním údajům evropských občanů. Americké úřady mají nově přístup k osobním údajům omezen pouze na to, co je pro účely ochrany národní bezpečnosti nezbytné a přiměřené. V případě porušení pravidel pro nakládání s osobními údaji mají občané EU nyní k dispozici několik nezávislých a nestranných mechanismů nápravy. Jedním z nich je například možnost obrátit se na nově zřízený Soud pro přezkum ochrany údajů.

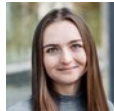
Po vzoru Privacy Shield umožňuje i toto nastavení volný tok osobních údajů k americkým společnostem certifikovaným podle pravidel nového rámce. Aby mohla být společnost na seznam certifikovaných společností zapsána, musí prokázat, že splňuje požadavky na ochranu osobních údajů a zavázat se, že bude dodržovat zásady nového rámce. Před zahájením procesu předání osobních údajů do USA proto doporučujeme zkontrolovat, zda společnost, které osobní údaje předáváte, je uvedena na seznamu certifikovaných společností. Seznam samotný naleznete [zde](#).

DSA – záležitost nejen pro velké hráče

Velké společnosti jako Google, Facebook či LinkedIn musí od 25. srpna 2023 dodržovat nová pravidla pro zacházení s nelegálním obsahem a pro používání cílené reklamy. Pravidla jsou součástí nařízení EU o digitálních službách známého jako Digital Services Act (DSA). Ačkoliv se o DSA nyní mluví především v souvislosti s velkými hráči na trhu digitálních služeb, pozornost by mu měly věnovat i menší společnosti.

Martin Čapek
mcapek@kpmg.cz
222 123 967

Eliška Houdková
ehoudkova@kpmg.cz
222 123 808

Nařízení DSA se řídí heslem „*co je nelegální offline, má být nelegální i online*“. Tomu odpovídají jeho hlavní cíle – boj proti nelegálnímu obsahu, službám a zboží a zvýšení transparentnosti cílených reklam a algoritmů. Pro poskytovatele digitálních služeb to mimo jiné znamená, že musí zavést na svých platformách mechanismus umožňující uživatelům **nahlásit nelegální obsah**. Nelegálnost musí následně poskytovatel prověřit a pokud dojde k závěru, že se opravdu jedná o nelegální obsah, měl by ho ze své platformy odstranit. Největší vlnu diskuzí ve veřejném prostoru vzbudila právě moderace nelegálního obsahu. Panuje totiž obava z nadměrného mazání obsahu, které může mít za následek nežádoucí cenzuru a omezování svobody slova ze strany poskytovatelů digitálních služeb.

Další zásadní změny se týkají **reklamy**, která v dnešní době tvoří nedílnou součást digitálních platform. DSA zakazuje cílit reklamu na nezletilé a dále zakazuje její cílení na základě citlivých dat, které o uživatelích platforma má (např. sexuální orientace, barva pleti nebo náboženství). Zakázané bude také používání tzv. „dark patterns“, tedy manipulativních prvků užívaných na webových stránkách, které mají za cíl oklamat uživatele a přinutit ho „kliknout“ na něco, co ve skutečnosti nechce. Fungování algoritmů by mělo být díky DSA transparentnější a uživatelé nad nimi získají alespoň částečnou kontrolu. Propsání nových pravidel do běžného života můžeme pozorovat například na možnosti zvolit si řazení „feedu“ na sociálních sítích chronologicky a nikoli podle toho, jak nám ho naservíruje algoritmus.

Společnosti, které nebudou dodržovat pravidla obsažená v DSA, **čelí vysokým pokutám**, a to až do výše šesti procent ročního celosvětového obrátu. Prozatím se musí pravidly řídit pouze necelá dvacítko online platform a vyhledávačů, které používá více než 45 milionů aktivních uživatelů v EU měsíčně. Od poloviny února 2024 se ale nová pravidla budou částečně vztahovat i na menší společnosti poskytující digitální služby, jako jsou např. cloudové a webhostingové služby, online tržiště nebo platformy pro sdílenou ekonomiku. Společnosti by se tudíž na chystané změny měly začít připravovat už teď, a zajistit, aby od února jejich digitální služby splňovaly pravidla stanovená DSA.

SDEU vydal další rozsudek k vymezení provozovny pro účely DPH

Soudní dvůr Evropské unie (SDEU) konstatoval, že v případě, kdy zákazník na základě výhradní smlouvy o poskytování služeb přijímá služby v jiném státě, než kde se nachází jeho ekonomické sídlo, nelze zdroje poskytovatele těchto služeb považovat za jeho zdroje, a tudíž mu nevzniká stálá provozovna.

Martin Krapinec
mkrapinec@kpmg.cz
222 123 499

Michaela Moučková
mmouckova@kpmg.cz
222 123 135

V posuzovaném případě (rozsudek C-232/22) společnost Cabot Switzerland, sídlící ve Švýcarsku, uzavřela zpracovatelskou smlouvu s belgickou společností Cabot Plastics. Obě společnosti jsou součástí jedné skupiny a jsou finančně propojeny. Cabot Plastics používá na základě zpracovatelské smlouvy svá zařízení výhradně ve prospěch společnosti Cabot Switzerland (zpracovává pro ni suroviny k výrobě plastů). Mimo to jí poskytuje i další služby jako skladování výrobků, technickou kontrolu, administrativní podporu při celních řízeních apod.

Belgický správce daně byl toho názoru, že v důsledku toho, že Cabot Switzerland využívá technické a personální zdroje společnosti Cabot Plastics, a to výhradně, vzniká jí v Belgii provozovna pro účely DPH. Veškeré služby poskytnuté ze strany Cabot Plastics jsou proto předmětem daně v Belgii.

Případ se dostal k SDEU. Ten konstatoval, že základním pravidlem pro určení místa plnění je místo, kde má příjemce služby sídlo ekonomické činnosti. Jedná se o objektivní kritérium určení místa plnění. Výjimkou z tohoto obecného pravidla je pak zdanění v místě provozovny, a to pouze v případě, kdy použití základního pravidla není racionální a mohlo by dojít ke dvojímu (ne)zdanění.

SDEU uzavřel, že Cabot Plastic jako poskytovatel technických a personálních zdrojů za ně zůstává odpovědný a poskytuje tyto služby na vlastní riziko. Smlouva o poskytování služeb, třebaže výhradní, nemá sama o sobě za následek, že se zdroje poskytovatele služeb stávají zdroji jeho zákazníka. Tytéž zdroje totiž nelze zároveň využívat na obou stranách transakce – pro poskytování služeb od Cabot Plastics a zároveň pro přijímání služeb u Cabot Switzerland.

SDEU tedy uzavřel, že služby přijímá Cabot Switzerland ve Švýcarsku a že tato společnost nemá v Belgii vhodnou strukturu z hlediska lidských a technických zdrojů. Soud tak potvrzuje předešlé závěry jako např. v rozsudku C-333/20 Berlin Chemie, na nějž se v daném případě často odkazuje.

24 | Daňové a právní aktuality – září 2023

Získejte dotaci na vybudování výzkumné a inovační infrastruktury

Chystáte se vybudovat vývojovou infrastrukturu, kterou budete sdílet s dalšími podniky nebo vysokými školami? Pak vás může zajímat Výzva I v programu Služby infrastruktury OP TAK, kterou vyhlásilo ministerstvo průmyslu a obchodu. Podporu můžete získat na rozvoj a budování otevřené výzkumné a inovační infrastruktury či na poskytování služeb inovačním podnikům.

Silvie Beranová
sberanova@kpmg.cz
541 421 390

Lukáš Otýpka
lotypka@kpmg.cz
541 421 323

Příjem žádostí o podporu probíhá **od 9. srpna 2023 do 18. ledna 2024**, přičemž žadatelem o podporu může být i **velký podnik**. Podmínkou programu je spolupráce žadatele s výzkumnou organizací. Alokace výzvy je jedna miliarda korun. Podporovány jsou následující aktivity:

- Aktivita A) Poskytování služeb malým nebo středním inovačním podnikům.
- Aktivita B) **Rozšíření prostor a modernizace otevřené výzkumné a inovační (VaI) infrastruktury** včetně pořízení nového vybavení nebo **budování nové otevřené VaI infrastruktury**.

Aktivita B

Míra podpory se liší podle typu budované nebo modernizované VaI infrastruktury:

- V případě rozšiřování či budování nové **výzkumné infrastruktury** činí míra podpory až **50 % způsobilých výdajů**.
- Pokud se jedná o rozšiřování nebo budování nové VaI infrastruktury, která splňuje definici **testovací a experimentální infrastruktury**, činí míra podpory **25 % způsobilých výdajů**. Ta může být navýšena o pět procentních bodů v případě, že je alespoň 80 % roční kapacity této infrastruktury přiděleno malým a středním podnikům.

Maximální výše dotace činí 50 mil. Kč. Pokud daný projekt obsahuje stavební práce, může dotace dosáhnout až **150 mil. Kč**. Za **způsobilé výdaje** se považují náklady na **investice do dlouhodobého majetku, nehmotného majetku a náklady na projektovou dokumentaci**.

Jednou z podmínek, kterou výzva pro žadatele s výzkumnými centry stanovuje, je přidělení alespoň 30 % roční kapacity VaI infrastruktury malým a středním podnikům.

Projekt je možné realizovat na celém území ČR mimo Prahu. Žadatel může předložit v každé aktivitě pouze jeden návrh projektu.

V případě zájmu o podporu rádi prověříme soulad vašich aktivit s podmínkami soutěže.

25 | Daňové a právní aktuality – září 2023

Dotace pro velké podniky: na co se připravit

Rok 2023 doposud nebyl na dotační tituly pro velké podniky tak bohatý jako v minulých letech. Do konce roku se ale zveřejní hned několika zajímavých dotačních výzev, které budou moci využít i velké podniky. Níže přinášíme přehled.

Silvie Beranová
sberanova@kpmg.cz
541 421 390

Lukáš Otýpka
lotypka@kpmg.cz
541 421 323

V OP TAK můžeme očekávat například dotační výzvy podporující projekty zaměřené na **úspory vody v podnicích, budování obnovitelných zdrojů energie** či výzkum a vývoj v oblíbeném programu **Aplikace**. Zároveň se očekává opětované vyhlášení výzvy v programu **Úspory energie**, jehož původní výzva byla předčasně uzavřena k 31. srpnu 2023.

Dále se očekává vyhlášení výzev v programu RES+ v rámci Modernizačního fondu, ve kterých bude možné podpořit výstavbu **fotovoltaických elektráren**. V neposlední řadě má dojít k vyhlášení výzvy podporující **výzkum a vývoj** v programu TREND pod záštitou Technologické agentury ČR.

Jak jsme zmínili výše, tyto dotační výzvy mají být určeny i pro velké podniky, nicméně u výzvy z programu Aplikace budou moci velké podniky žádat o podporu pouze při splnění podmínky spolupráce s malým či středním podnikem, pokud nesplňují definici mid-caps podniku (podnik s 250 až 3 000 zaměstnanci, přičemž limit se posuzuje v rámci skupiny).

Níže uvádíme přehled zveřejněných a avizovaných dotačních programů/výzev s vyhlášením do konce roku 2023:

Název výzvy	Podporované aktivity	Alokace výzvy	Předpokládané zahájení příjmu žádostí
Udržitelné hospodaření s vodou	Úspora spotřeby vody v rámci hospodaření podniku	1,2 mld. Kč	4. září 2023*
Obnovitelné zdroje energie – malé vodní elektrárny	Výstavba a modernizace malých vodních elektráren	0,5 mld. Kč	6. září 2023*
Obnovitelné zdroje energie – vtláčení biometanu	Transformace výroben elektřiny z bioplynu na výrobu biometanu a výstavba nových výroben	1 mld. Kč	6. září 2023*
Služby infrastruktury (ITI)	Rozšíření a budování prostor inovační infrastruktury	1,5 mld. Kč	29. září 2023
TREND – 11. Veřejná soutěž „Nováčci“	Nastartování vlastních výzkumných a vývojových aktivit	Bude upřesněno	5. října 2023

26 | Daňové a právní aktuality – září 2023

Název výzvy	Podporované aktivity	Alokace výzvy	Předpokládané zahájení příjmu žádostí
Energetická infrastruktura – OZE v LDS	Posílení distribučních sítí a navýšení jejich připojitelného výkonu	0,5 mld. Kč	3Q/2023
Energetická infrastruktura – Úspory v LDS	Snížení technických ztrát distribučních trafostanic	0,5 mld. Kč	3Q/2023
Aplikace**	Realizace průmyslového výzkumu a experimentálního vývoje	2 mld. Kč	4Q/2023
Úspory energie	Podpora energetické účinnosti a snižování emisí skleníkových plynů	Bude upřesněno	4Q/2023 – 1Q/2024
Energetická infrastruktura – Power to Gas	Výroba zeleného vodíku a plynů z něho odvozených	0,5 mld. Kč	1Q/2024
Obnovitelné zdroje energie – biomasa	Výroba energie z biomasy	0,5 mld. Kč	1Q/2024
RES+	Fotovoltaické elektrárny nad 1 MWp	Bude upřesněno	1Q/2024
RES+	Fotovoltaické elektrárny do 1 MWp	Bude upřesněno	1Q/2024

* Výzva doposud nebyla vyhlášena, proto můžeme očekávat posunutí data zahájení příjmu žádostí.

** Velký podnik (který není mid-caps) může být žadatelem pouze za podmínky realizace projektu v tzv. účinné spolupráci s MSP (malým či středním podnikem).

V případě zájmu vám rádi poskytneme bližší informace nebo prověříme vhodnost konkrétní výzvy pro vaše plánované aktivity a další specifické podmínky. O vyhlášení jednotlivých výzev budeme informovat.

27 | Daňové a právní aktuality – září 2023

© 2024 KPMG Česká republika, s.r.o., společnost s ručením omezeným založená dle právních předpisů České republiky a členská společnost globální organizace nezávislých členských společností KPMG, přidružených ke KPMG International Limited, soukromé anglické společnosti s ručením omezeným. Všechna práva vyhrazena.

Prokázání manažerských služeb a zásada legitimního očekávání

Nejvyšší správní soud v srpnu uzavřel kauzu týkající se daňové uznatelnosti manažerských služeb. Podrobně v ní ozřejmil povinnosti poplatníka při dokládání služeb a také otázku, co může poplatník s ohledem na dřívější úspěšné obhájení nákladu při předchozí kontrole daně z příjmů právnických osob oprávněně očekávat.

Zdeněk Řehák
zrehak@kpmg.cz
222 123 531

Jádrem sporu bylo poskytování manažerských služeb mateřskou společností dceřině společnosti. Správci daně nepostačovaly pouhé formální objednávky služeb, u řady z nich chyběl konkrétní výstup. Kvartálně byl fakturován totožný rozsah poskytovaných služeb a výstupy služeb nebyly provázány s časovou dotací deklarovanou ve fakturaci. Důkazní nouzi umocnila i skutečnost, že poplatník neprokázal, jak mu byly poskytnuty podklady, jimiž se snažil poskytnutí služeb prokázat. Jejich malá část byla součástí předložené e-mailové komunikace, o většině z nich však zřejmě nebyly žádné záznamy.

Poplatník rovněž marně vznesl námitku porušení legitimního očekávání, kdy správce daně při kontrole za rok 2009 posoudil náklad na manažerské služby jako daňově uznatelný. Tato námitka byla stěžejní argumentační linkou, a proto nejvyšší správní soud obšírně vysvětlil, že „*správní praxe zakládající legitimní očekávání je ustálená, jednotná a dlouhodobá činnost (příp. i nečinnost) orgánů veřejné správy, která opakovaně potvrzuje určitý výklad a použití právních předpisů. Takovou praxí je správní orgán vázán. Lze ji změnit, pokud je změna činěna do budoucna, dotčené subjekty mají možnost se s ní seznámit a je řádně odůvodněna závažnými okolnostmi.*“ (usnesení rozšířeného senátu ze dne 21. 7. 2009, č. j. 6 Ads 88/2006132, č. 1915/2009 Sb. NSS). Soud se dále odkázal na Soudní dvůr EU, podle kterého může legitimní očekávání vzniknout také poskytnutím konkrétního ujištění ze strany příslušného orgánu.

NSS vyhodnotil, že stěžovatelce se žádného konkrétního ujištění ve smyslu judikatury SDEU ze strany správce daně nedostalo. V rámci daňové kontroly zaměřené na zdaňovací období roku 2009 správce daně nehodnotil stejný rozsah podkladů jako v nyní projednávané věci, protože se nejednalo o „identické služby“, jak setrvale tvrdila stěžovatelka, ale o služby „stejně či obdobné povahy“. Jen stěží tak lze hovořit o tom, že by touto jednou daňovou kontrolou založil správce daně vůči stěžovatelce ustálenou správní praxi, z níž by jí vyplývalo legitimní očekávání, že jí v následujících zdaňovacích obdobích budou náklady na služby uznány pouze na základě předložených faktur.

Rozsudek potvrdil, že pokud chcete náklady na manažerské služby odečíst od základu daně z příjmů právnických osob, musíte **prokázat, že jste tyto služby skutečně přijali, byly vám k užitku a jejich cena odpovídala ceně obvyklé.** Související evidence musí být kontinuální, nelze spoléhat na dokumentaci nebo zkušenosti z kontrol z předchozích let.

Zneužití práva v oblasti nájmu nemovitých věcí a DPH

Městský soud v Praze rozhodl v otázce rozlišení nájmu nemovitosti a ubytovací služby a dopadu na režim DPH. V daném případě uzavřel, že se jednalo o zneužití práva.

Tomáš Havel
thavel@kpmg.cz
222 123 615

Eliška Hollasová
ehollasova@kpmg.cz
541 421 338

Spor se týkal obchodního případu, kdy společnost nakoupila bytové jednotky za účelem pronájmu jiné společnosti. Tato jiná společnost jednotky dále podnájemala třetí společnosti, která je přenechávala svým zaměstnancům k užívání. Podnájemce klasifikoval přenechání bytových jednotek zaměstnancům jako ubytovací službu a odváděl DPH na výstupu. Všechny tři společnosti uplatňovaly nárok na odpočet DPH.

Podstatou sporu bylo, zda nešlo mezi společnostmi o uspořádání vztahů za účelem získání daňové výhody a zda jednání vlastníka bytových jednotek nenaplnilo znaky zneužití práva. V této souvislosti se městský soud zabýval otázkou, zda se skutečně jednalo o zdanitelnou ubytovací službu, anebo o nájem nemovitosti, který je od DPH osvobozen. Nejvyšší správní soud už dříve judikoval, že nájmem se rozumí převod práva užívat nemovitost způsobem, jako kdyby byl nájemce jejím vlastníkem, a to na sjednanou dobu a za úplatu. Nájem nemovitosti je činností relativně pasivní, která nezahrnuje další doplňkové služby.

Městský soud vzal v potaz, že zaměstnanci užívali bytové jednotky dlouhodobě (minimálně několik měsíců). Úplata byla sjednána částkou za lůžko a den, ale zaměstnanci mohli užívat celou bytovou jednotku včetně příslušenství a měli na dané adrese trvalý pobyt. Nebyly jim poskytovány služby typické pro ubytovací služby, jako je úklid či servis ve formě hygienického vybavení, a nebyl jim ani účtován místní poplatek z ubytovací kapacity. Vstup do bytového domu byl vybaven zvonky pro jednotlivé bytové jednotky, což také není typické pro ubytovací službu. Soud rovněž poukázal na skutečnost, že v katastru nemovitostí je uvedeno využití jednotek jako „byt“.

Soud proto **vyhodnotil službu jako nájem**, neboť společnost neprokázala poskytnutí doplňkových služeb uživatelům bytových jednotek, a dal tedy za pravdu správci daně. Zároveň celý obchodní řetězec vyhodnotil jako uměle vytvořený za účelem získání daňové výhody s tím, že byly naplněny podmínky pro zneužití práva definované rozsudkem Evropského soudního dvoru C-255/02 (Halifax). Potvrdil tak rozhodnutí správce daně o zamítnutí nároku na odpočet DPH.

Stručné aktuality, září 2023

Daňové a právní novinky posledního měsíce jednou nebo dvěma větami.

Lenka Fialková
lfialkova@kpmg.cz
222 123 536

Václav Baňka
vbanka@kpmg.cz
222 123 505

KRÁTCE Z DOMOVA

- Ve Sbírce zákonů vyšla vyhláška 264/2023 Sb. o procentním podílu jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů.
- Vyhláška 258/2023 Sb, která novelizuje vyhlášku č. 71/2011 Sb., o formě, struktuře a způsobu vedení a poskytování údajů, které je banka a pobočka banky z jiného než členského státu povinna vést a které je povinna poskytnout Garančnímu systému finančního trhu, byla publikována ve Sbírce zákonů.
- Novela zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, byla publikována pod č. 252/2023 Sb. a je účinná od 1. ledna 2024.
- ČR patří mezi země, ve kterých budou muset velké nadnárodní a vnitrostátní skupiny odvádět alespoň minimální daň z příjmu ve výši 15 %. Návrh zákona o dorovnávacích daních pro účely zajištění minimální úrovně zdanění velkých nadnárodních a velkých vnitrostátních skupin prošel v srpnu v Poslanecké sněmovně prvním čtením.
- Poslanecká sněmovna v prvním čtení projednala návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozvojem finančního trhu a s podporou zajištění na stáří. Hlavními navrhovanými opatřeními jsou tzv. dlouhodobý investiční produkt a některé změny ve III. penzijním pilíři.
- Ministerstvo financí aktualizovalo [Přehled platných smluv](#) České republiky o zamezení dvojímu zdanění v oboru daní z příjmu, resp. z příjmu a z majetku.

KRÁTCE ZE ZAHRANIČÍ

- Evropská komise schválila prováděcí nařízení k podrobným pravidlům pro podávání zpráv k uhlíkovému clu (CBAM) během přechodné fáze od 1. října 2023 do 31. prosince 2025. Lhůta pro podání první zprávy je 31. ledna 2024. Komise současně vydala dvě příručky vysvětlující nová pravidla.

[LinkedIn](#) | [Twitter](#) | [Facebook](#) | [Instagram](#)

www.kpmg.cz

Tel.: +420 222 123 111

Informace zde obsažené jsou obecného charakteru a nejsou určeny k řešení situace konkrétní osoby či subjektu. Ačkoliv se snažíme zajistit, aby poskytované informace byly přesné a aktuální, nelze zaručit, že budou odpovídat skutečnosti k datu, ke kterému jsou doručeny, či že budou platné i v budoucnosti. Bez důkladného prošetření konkrétní situace a řádné odborné konzultace by neměla být na základě těchto informací činěna žádná opatření.

© 2024 KPMG Česká republika, s.r.o., a Czech limited liability company and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.